

Erdélyi Híradó.

1831-dik Esztendő' Utolsó Negyede.

Szombaton, Oktober' 15-kén, — $\frac{10}{15}$

Erdély. Magyarország. Austria. Lengyelország. Németország. Belgaország. Franciaország.
Hírdetés. Nemzeti Társalkodó 2 szám.

ERDÉLY.

A' Cholerára-nézve a' Haza' különböző törvényhatóságaiból nagyon nyugtató tudósítások érkezvén, az Erd. Fels. K. Kormányzók e. e. 11439 szám alatt meghatározta, hogy a' közelebbi November' hónapja' kezdetével a' közönséges Tanuló-intézetekben a' tanítások elkezdődjenek, oly' megszorítással, hogy a' tanulók rendes egészségi passussal utóznak, 's a' choleras helyeket elkerüljék.

MAGYARORSZÁG.

A' Cholera' folyamata-nézve a' következő hivatalos kútfőből merített környüállások a' figyelmet méltán megérdemlik. — Pesten a' cholera'nak legnagyobb inségeiben sem szűnt-meg a' zálogra költsönöző ház, mindenféle len és gyapju portékákra költsön adni, 's e' szerént ámbátor a' legnyomorultabb és szegényebb sorsu lakosoknak teméntelen e' féle ruháival bíbelődött, még-is ezen hivatalnál sem a' Tisztek, sem a' szolgálk között egy sem kapta-el a' cholera't.

Zolyom Vármegyében jóllehet a' cholera a' Garán-vize mentébe terjedett, ugyanazon víz mellett fekvő Baksa ne-

vezetű helység egészen épen maradt ezen dögől, ámbátor mind azon helységekben, melyek ezen helység körül voltanak, azon betegség a' legnagyobb mértékben uralkodott, 's a' mellett ezen Baksa Postának helye 's rajta keresztül nagy az idegenekkel való surlódás. —

Po'son Vármegyéből a' legvigasztalóbb hírek jönek a' cholera-nézve, már 38 helységekben egészen megszűnt a' nyavalya. — Így Bösingbe, Mezősán, Szt. Györgybe és N. Szombatba sincsen már semmi nyoma azon nyavalyának. — Po'sonban alig hal-meg már ötöd-része a' betegeknek. — Komárom, Győr és Mo'son Vármegyében-is közelget enyészetehez, valamint hogy Kassán és Budán-is már egészen megszűnt a' cholera.

A' Budai Német Újság szerént a' M. Országi 95 choleras Törvényhatósághoz közelebből hozzá-járultak a' 16 Szepesi Korona városok — e' szerént Junius' 13-tól-fogva Oktober' 5-kéig 2,909 helységben megbetegedtek 318,128 ebből meggyógyultak — — — 133,691 megholtak — — — 142,676, gyógyulás alatt maradtanak — 41,761.

AUSTRIA.

Bécs. — Ő Cs. K. Felsőge bölcsen megfontolván az eddig tett tapasztalásokat, hogy t. i. az olyan házak' elzárása, mellyekben choleras betegek vannak vagy kihaltak; nemcsak haszontalan, de sok tekintetben a' veszedelmet még inkább neveli; azt méltóztatott kegyelmesen parancsolni, hogy minden e'féle elzárások megszűnjenek, 's e' helyett leginkább minden gond arra fordittassék, hogy az ágybelik, 's ruházatok megtisztittassanak, és a' szobák tisztán tartassanak. Ugyan ezen tekintetekből az újabb Kordonoknak és a' velek egybe-kötöttett Contumázoknak-is állítását annyival inkább szükségteleneknek tartja Ő Felsőge, mivel azok, azonkívül hogy felette költségesek, 's célra még sem vezetnek, a' közösülést 's kereskedést az egész Monarchiában elszibbasztják, 's ennek a' Statusra-nézve igen káros következzései vagynak; a' honnan alsó Austria és a' vele szomszéd Tartományok között, a' már eddig fenn-álló Kordonokon kívül, más újak nem fognak vonattni.

Irhoz ^{eredetl.} sept. 14-kétől Október' 7-kéig a' cholera-ban megbetegedtenek 1727-ten, kigyógyultanak 524-en, megholtak 722-ten, még orvoslás alatt maradtak 481-en.

LENGYELORSZÁG.

Varsó' megvételéről a' 3-dik számu Hiradóban megígért hivatalos és környüállásos tudósítás, a' varsói közönséges Ujságlevélből ez: "Minekutánna september 5-kén az utolsó segédsergek ő császári királyi Felsőge táborával egyesültek, elhatározá a' Fő-hadivezér Varsónak 8-kán ostromoltatását. Azonban felszöllítá elsőbb az Insurgensek' igazgatószékének Varsóban lévő előlülőjét, hogy foglaljanak meg önkéntesen császár ő felsége' kegyelmének. Az Insurgensek e' fel-

szöllitást nem csak vissza utasíták, hanem mérészek valának ugyan azon nap estve egy vakmerő kívánságot hozzánk tenni, mellyre részünkről 6-kán hajnalban megtámodással adatek felelet. A' városhoz juthatás három sor erősségekkel őltalmaztatott. Az ágyuföldpadok első sora sok helyeken 800, a' második 200 's 300 öl távolságra vólt a' várostól; a' város' sánca ellenben nagy számu bástyákkal együtt a' harmadik sort alkotá. Az Insurgensek elősánczát, egy a' Vola nevezetü faluban megerössített, 's Varsó megerössítését két egyenlő részre felosztó pont tette; ezen kívül Vola körül még egy iszonyu sáncz, és széles árok ásottt előbről, 's oldalról öt külön ágyupadokkal megerössítetve. 129 nagyobb, és 80 kisebb őblü ágyuk rakattak fel ezen erősségművekbe. Táborunk estvéli 5 órakor a' megtámodás plánuma szerént előnyomula egészen a' városelébe. Az első gyalog seregosztály, melly a' Vola előtt álló ágyupad' megtámodására, 's annakutánna maga' a' Volai pontra rohanásra vala rendeltetve, a' kalisi ország úttól balra foglala magának helyet, 's jobb szárnyával közelite azon úthoz. A' második gyalog seregosztály, által töre a' krakói országúton Raszynnél, 's mivel parancsolatja az vólt, hogy az, első sorerösségnek, Vola 's Ciepielowice között fekvő ágyu föld padjait foglalja el, 'a kalisi 's krakói két ország út között állott meg. Jobb ődala felől — Rakowiczal általellenben — a' litvaniai granatéros osztály állitatott-ki; 4 bataljon gyalogság, 's egy rész lovasság ellenben azt a' parancsolatot kapta, hogy munkálódásait Sluzewiezből Krolikarnia ellen intézze. A' granatérosok első 's második divisioja a' megtámodó sergek bal szárnyának szolgált tartalékul. A' testőrző seregnek, Mihály nagyherczeg ő csásári magossága sze-

mélyes vezérlése alatt, a' második megtámadó sereg megett mutatattott ki helye; a' munkálódó tábor lovasságát ellenben három részre osztotta a' Főhadi vezér. Ezek között az első jobb szárnyunk, második a' megtámadás közepe, 's a' harmadik bal szárnyunk megé állitatott. A' testőrző gyalog regimentekből ezer önkéntesek válalkoztak, elosztattak a' seregek közt, 's a' megtámadás kezdesére rendeltetett sorokon elő állottak. Vola, 's a' szomszédos ágyupadok választattak megtámadásunk fő céljaivá; a' jérusalemi, 's mokatowi sánczon ellenben a' támadás csak azért húzódott oly hosszason, hogy az ellenség figyelme ezen tájra vonattassék. Egy óra tájban éjfélt után, a' fentebbi rendelkezések tétele elvégződött, 's tartalék soraink egész viradtig a' nékiék kimutatott helyeken maradának. Hajnalodáskor a' munkálódásra rendeltetett gyalogságunk 's pattantyusságunk kinyomula álló helyéből, 's midőn a' pattantyusság az ágyupadokhoz egy lövésnyi távolságra közelédék, elkezdédék részünkről a' tüzelés. Hogy a' sánczolatok annál szaporábbanszét hányattassanak, 's az ellenséges pattantyusság annál hamarább elhalgattassék, parancsolat adaték, hogy 209 ágyukból az ágyuzás a' leghevesebben folyon, a' mi szinte 2 óráig tart; mi után vévén észre a' sorok, hogy az ellenség tüzelése kezd gyengülni, elkezdék megtámadásokat. A' második seregosztály regimentjei bátorsággal rohanának a' két országu között felállitatott kétágyuföldpadokra, 's egyikét ezeknek a' legnagyobb sebességgel foglalák el; másikat ellenben maga az ellenség hagyá el, úgy, hogy a' sánczolaton lévő minden ágyuk elvétetének, 's az első ágyupadot oltalmazó csapatok résszerént leváगतának, résszerént pedig fogságba esének. Az első se-

regosztály épen azon idő pontban tette a' megtámadást, mellyben a' második; de a' völai erősségekből a' tüzelés annyira védelmezé, az azok előtt álló előágyupadot, hogy a' völai pont megvétele, az ott lévő ágyuk előre semmivétele nélkül egyáltalában lehetetlen lett volna. Ez okból az első seregosztály pattantyusságának e' két pontok ellen kelle munkálódásait irányzani, 's mihelyt ezen faluágyui rendtelenségbe hozátának, azonnal elkezdék az első seregosztály sorai a' megtámadást, 's kitűnő mérészséggel foglalák el az előágyupadokat. Most már előnyomakodék azon első seregosztály épen Vola faluig, melly igen gondoson vala palánkolva, 's e' palánkolás a' faluhoz járulást épen oly bajossá tévé, milylen veszedelmessé. Erős sánczfal vévé körül a' kerteket, házakat, 's templomot; 's a' felett a' templom már magára is egy kis vár vala, mellyben az ellenség még a' szegletágyupadok megvétele után is, könnyen megtarthatta volna magát. Számos pattantyusság, 's mintegy 5000 Insurgensekből álló gyalogság feküdt őrizetül benne, hogy onnan Vólát megtartsa. E' pont annak okáért rendkívüli hevevésséggel oltalmaztatott; Mindazonáltal végre kéntelenitetének az oltalmazók engedni a' mérész elleneknyomakodásnak. Az első seregosztály sorai mellyek fasínakkal, 's lajtorjakkal rohanának egy árkolásra, kemény puska ágyutüzzel fogadtatának, a' mi táborunk előrendjeiben szemeltűnő veszteséget okozta. Mind e' mellett is pillantat alatt a' völai erősségek eleibe nyomulának az előjáró önként vállalkoztak, belészökdcének az árkba, szétronták a' palánkolót, 's felmászának a' sánczfalakra. Nem telék el öt percz, 's az ellenség mejj védfalai elvalának foglalva sergeink által, 's a' diadalmosok hasonló vitéz-

séggel megtudák tartani magokat ben az erősségben-is, ámbátor ott, még egy kaményebb apró fegyver tüzzel tartoztatódának vissza. Minthogy a második seregosztály a két előágyúpadok egyikének elfoglalása után helyében mozdulatlan állta, a Fő-hadivezér azt parancsolá most nékie, hogy abból egy brigáda Varsó felől nyomuljon elő Vóláig. Ez a legnagyobb sebességgel véghez vitetett mozdulás kedvező kimenetelel koronázták meg. Mihelyt az említett brigáda az erősséget körül vevé, megtámadák az első seregosztály regimentjei a váracsát, beléjnyomulának, 's mindent szét ronsolának, a' mi előre lépteket akadályoztatá. Eként Vóla, 2000 gyalogságból álló őrizettel, 's 12 ágyúkkal rendkívül makacs, és véres viaskodás után elfogaltaték. Ugyan ezen pillanlatban a' litvaniai granatéros-brigáda megtámadá Rakowiczet, 's elfoglalá ezen hasznos pontot.

(folytatása következik)

A' Varói közönséges Újság következő hivatalos tudósítást közli Gen. Krukowieckinek aug. 15-től sept. 8-káig tartott hivatali maga viseletéről. Mivel rossz gondolkodásu vagy a' történetekkel esméretlen emberek, különböző költött vádakát terjesztettek a' minapi nemzeti igazgató szék' előlülője Gen. Krukowiecki ellen, a' vádoltatot maga eránt való köteleességének esméri addig-is, míg a' maga mensségére egy bővebb munkát adhatna ki, a' közönséget a' nevezett idő alatt tett hivatali rend-szabásairól rövidben felvilágosítani. Midőn aug. 15-ére viradó éjjel, egy törvényhatalom se tudta volna a' hazafiui egyesület 's szolgálaton kívül lévő katona tisztek' Klubjok által indított gyilkolásokat lecsendesíteni egyedül Gen. Krukowiecki bátorkodott mint az előtti Varsói igazgató a' yért szomjuhozo fel háborodott nép-csoport közé

rohanni, a' további vérengzést megakadályoztatni, 's a' fő város csendességét helyre állítani. Csak éjjél után 2 órakor, midőn a' Kastély, a' Krakói kül város és szomszéd'útszak a' nép-csoportoktól megtisztítottak, nevezetett ki ő igazgatónak. 16-kán reggel azt kívánta a' Generalissimustól hogy további történhető erőszakoskodásoknak megakadályoztatásokra segítséget küldene a' fő városba; de midőn ezt meg nem nyerheté, 17-kén jó reggel maga személyesen méne Czystebe a' fő-hadi szállásra, 's elő terjesztvén kívánságának szükséges voltát, két gyalog ezerek még az nap a' fő városba szállítottak. Ugyancsak azon nap (17-kén) délután 3 órakor, az akkor csupán egy négyszegű mértföldre terjedő királyságnak igazgatói előlülőjévé nevezetett ki, melly terhet egy oly férfinak elszántságával vállalta-fel, ki kész magát minden csapásoknak kitenni, csak hogy a' sülyedező 's jel merüléshez közel lévő hajót, a' menyiben lehetséges meg menthesse. 18-kán a' tábor hadi készületek élelem és pénz, miben létekről szolló tudósításokat kívánta-bé, 's azon létekről, melly a' katonaságot lelkesítette, kívánt megbizonyosodni. Minek utánna pedig mind ezekből meggyőződött volna a' felől, hogy az élés-tárokban csak 11 napi eleség 's 7 napra széná találatnék, 19-ben hadi tanácsot tartatott, melly az ő elől-ülése alatt az igazgató' al-elöl-ülőjéből B. Niemojowski Generalissimusi képviselő Malachowski, Dembinski, Uminski, Romarino, Prondzinsky, Chrzanowski, Sierawski, Rybinski, Kolaczkowski, Lubinski, Lewinski, Skarzyński, és Böhm (akkor még Oberster) Generalisokból állott. Ezen hadi tanácsnak az előlülő három plánumokat terjesztett eleibe azon czélből, hogy a' melyiket ezek közül a' tanács leg bé-

vehetőbbnek ítélné jövődő munkássá-
gokra nézve, a' szerént intéznék rend-
szabásaikat. Minden tagok irásban tett 's
tulajdon kezek által alá írt votumaik, a'
Gen. Krukowiecki kezei közt vagynak ma-
is. — Hármán úgymint Gen. Krukowie-
cki, Chranowski és Rybinski azon voltak,
hogy meg kell ütközni, — ketten u. m.
Dembinski és Sierawski Varsónak el-ha-
gyását, a' többek összeséggel annak ol-
talmazását 'skét külön csapatoknak a' Visz-
tula' jobb partjára való által szállíttatását
kivánták. — A' szózatok' többségének kö-
vetkezésében Gen. Romarino Podlachiá-
ba küldetett Gen. Golowin serege' ellen,
melly a' Gen. Rosenével együtt-is csak
11,000-ból állott, és a' mi sokkal nagyobb
erőnk által könnyen semmivé tétethetett
vólna. Gen. Lubinski pedig Plock' Vaj-
daságába hogy azt az ellenségől tisztí-
tsa-meg, 's Suiaszavánál a' sánczokat és
hídekat rongsa-el és az orosz seregek-
nek Prussiával való minden közösülesé-
ket vágja-el. A' Gen. Romarino küldött-
ségének fő célja a' Golowin seregének
semmivé tételeken kívül volt, a' fő vá-
rost és annak oltalmára hátra hagyott
seregeket élelemmel segíteni. — 'S lehe-
tett csak egy pillantatig-is kételkedni hogy
az itt őrizeten hátra hagyott 35,000 em-
ber, a' nemzeti gárda és a' harcz kívá-
násátúl égni látszó lakosokat; kik az al-
kudozásnak csak gondolatjára-is dühös-
ségbe jöttek, ide nem számítva, elegendő
erősség ne lett volna? Noha Gen.
Romarinonak hadi mozgása nem volt oly
gyors, miut várni lehetett volna, noha
ő csak apró csapatokban és csak Miend-
zyczecznél érte hé a' Golowi és Rosen
seregeit, 's azután egynehány napokat
Bryesi környékén, mellyet meg nem ve-
hetett, szükségtelenül töltött-el; csak u-
gyan fel szabadította Podlachiát, 's mó-
dot szerzett a' polgári tisztségeknek a'

fő város' számára eleséget irni-ki.

(folytatása következik.)

Az Orosz Császár Herczeg Paskie-
witsch Warszawski-t Lengyelor-
szág' Gubernátorává nevezvén-ki, reá
bízza ezen országnak elrendelését, a' mit
a' Herczeg következő Proclamatiojával
tészen közönségesse: Ó Felsége a' C á-
szár és Lengyelek Királya résztvétellel
és nagy szívüleg megfontolván Lengyel-
országnak a' támadások által okozott szo-
morú sorsát, azon kegyelmes határozást
tette, hogy Lengyelországban egy ideig
való Igazgatószék állíttassék-fel, melly-
nek kö.elessége légyen a' meg-zavart
rendet és boldogságot helyre allítani. E-
zen jóltévő czélból tetszett Ó Felségének
az Armáda Fő-Vezérét Lengyelország'
Fő Kormányzójává nevezni-ki. — Midőn
az én fő fel-ügyeletem alá rendelt győ-
zedelmes Armáda Varsót meg-vette, ki-
mondhatatlan fájdalommal tapasztaltam
számlálhatatlan nyomait azon nagy nyo-
moruságnak mellyet a' revolutio okozott.
Lengyelországnak létele, az egész nem-
zetnek java a' rendnek sebes helyre ál-
lását, csendességet és közönséges nyugo-
dalmot kíván. Hogy fő-kormányzói kö-
telességemnél-fogva ezen jóltévő czélt el-
érhessem, ő Felsége' kegyelmes kíván-
sága szerént sietek egy ideig való Igaz-
gató-széket elrendelni, mellynek köteles-
sége leszen az országot organisálni, 's a'
nemzet' javát hátorságba helyeztetni.
Ezen ideig való Igazgató-széknek Elölü-
löje leszen titkos Tanácsos Engel úr, és
egyenlő számú jó gondolkozású orosz és
lengyel tagokból fog állani, mellyre néz-
ve Lengyelországnak minden törvény-
hatóságai 's lakossai ezen Igazgató-szék-
hez utasíttatnak, hogy azt úgy tekintsék,
mint Lengyelország' leg-főbb Dicasterium-
mát, 's annak a' Lengyelország és nem-
zet' javára czélozó minden rendelkezit

pontoson teljesítsék.“ — Ezen Igazgató-szék serényen munkálkodik. Az isteni tiszteletet illető dolgok Professor Gróf Skarbekre, a' törvényes dolgok Gen. Kosechire, a' finanzia status tanácsos Fuhrmánra, a' katonai dolgok pedig Gen. Rautenstrauchra bízattak.

A' p o s e n i újság jelenti sept. 27-ről a' lengyel szélekről “20-kán el hagyák a' lengyelek Modlint 's 22-kén jókor Plocha megérkezének. Kevéssel ezután Fohary és Radziwillow között a' Vistulán hídakat állítottak-fel épen azon helyen, a' hol hajdon Napoleon által ment, és a' hol még most-is fenn-áll akkorról egy híd-fő. Az által szállott seregek a' fővezéreket le-tették, sőt némely tudósítások szerint fel-is akasztották?? és helyébe az ágyuzó seregtől m á j o r B ö h m - e t t e t t é k , k i e g y i f i u t a l e n t u m o s e m b e r . A' melly része a' seregnek a' vizen által nem ment, panaszolt a' munitio, kenyér és köntös hiányairól, és senki sem akarta a' vezérséget fel vállalni. Végre Gen. Uminskit kényszerítették, hogy a' vezérséget vállalná magára, a' katonák ötlet az nap délután karjaikon hordozták Plock' utszáin, de estve viszont lemondott a' vezérségről.

Ezen seregek nem akarták a' Vistulán által szállott katonaságot követni. A' Burkus St. újság jelenti sept. 27-ről hogy az orosz seregek Modlint elfoglalták 's a' lengyelek magokat a' burkus határ szél felé vonták. Ugyan ezen újság jelenti október' 2-ről hogy a' lengyel armáda maradvánnya sept. 29-kén burkus földre szállott 's fegyverét le-rakta, 4000 Schilnonál 10,000 pedig Gollub és Strasburg között telepedvén-meg, őrizettel körül vétetett.

K r a k k ó , sept. 24. — Herczeg Czartoryski Ádám Kielebe megérkezett 's

onnan ide **Krakkóba** várják, a' hová Gen. Skrzynezki már megérkezett.

A' P é t e r v á r i újság sept. 17-ről hivatalos czikkejeiben olvasni lehet, hogy ő Felsőge az orosz Császár min en kivétel nélkül mindeneknek meg kegyelmez a' kik a' lengyel revolutiohan részt vettek, csak hogy a' hívség hitét újból le-tegyék. Ugyan ezen újság jelenti, hogy már több mint ezer lengyel katonának engedtenek ezen fel szollításnak. — Pétervári kereskedő levelek azt írják, hogy a' lengyel háborúval okozott kölcségekre nézve az Igazgató-széknek új kölcsön-vételről kell gondoskodni.

NÉMETORSZÁG.

A' Rhenus mellől sept. 26-kán. Azon pillanatban, melyben a' Napoleou porai felett támadott kérdés Franciaországot mozgásba hozta, a' század nagy Hősének emlékezetét a' háládatos és háládatlan szivekben felébresztette, és minden hozzá tartozóknak neveket közbeszednek tárgyává tette, nagy résztvételrel olvassuk az austriai újságokból, ő felségének az Austraia Császárnak sept. 5-ről Gr. Dietrichstein Moritzhoz küldött kegyelmes levelét. A' nagy atya bizonyit ebben Unokája' neveléséről, ki nek bölcsője felett egy Korona lebegett, 's ki úgy lépett vala e' világra, mint egykor annak fő várossának leendő királya. Négy esztendő korában (1815) adatott által-a' Reichstadi herczeg császári titkos tanácsos Gróf Dietrichstein Moritznak. — Az ő nagy elhívattatása vala az ifu princznek testi és lelki ereit lelkiesméreatesen ki-fejteni, azon rendkívül való tebenségeket, mellyek belőle már leg gyengébb korában kitetszettek ápolgatni, 's lelkének azon magas miveltséget adni, melyre illy nagy ember fijának mások felett alkalmasnak kelle lenni. —

A' Gróf ezen elhivattatását fel tudta egészben fogni, és hogy ennek mely nyelven felelt is meg, bizonyítja a' dicsőséges következés. A' nevelésnek és tanításnak egyik ága sem mellőztetett-el. A' felsőbb tudományokban valamint a' vitézi gyakorlásokban, feljül multa ő életidejének várakozását. A' historiát barátjának 's kísérő társának fogadta, 's lelkessége és maga-viselete kelemes könnyűsége által egyformán fénylik a' férjfiak valódi sorában, 's az aszszonyok szelidebb nyájas társaságában. A' katonai tehetségek mintegy vele születtek, 's a' természet és nevelés kezét fogva hűségesen ápolták ezen atyai örökséget. Ki-tetesző vonszodással ragaszkodott-is ő leggyengébb korától fogva ezen állapothoz, melyhez most (mint Obristlieutenant egy magyar gyalog ezredben) egész lelkéből tartozik. Lelki és testi szemeinek élessége, elszántsága, az elmultnak és jelenvalónak helyes és mély fel-fogása, a' fő vezérnek születettre mutatnak, ki fegyveres bajtársait mindég bizonyos győzedelemre fogja vezérelni, ha ezt nem a' franczia földön kell keresni. Mert álhatatos feltétele néki soha fegyvert nem fogni azon vidékek ellen, melyeket az ő életének első reggele a' hazai édes nevezetnek szép hangjával köszöntött. Így lépett a' reichstadi herczeg az élet munkás körébe, hol mind azon nagy reménysegeknek bizonyoson meg fog felelni, melyeket tőlle várni olly méltólag lehet. Így végződik azon nevelés melyből ötlet a' következő Császári kegyelmes levél, fel szabadítja: "Kedves Gróf Dietrichstein! Azon gondosságot melyet Ünökámnak a' reichstadi herczegnek nevelésére, a' leg meg felelőbb következéssel fordított, teljes mértékben meg-esmérem. Hogy ennek újabb bizonyosságát adjam, fogadja-el töllem, meglege-

désem jeléül az En Leopold Császári Rendemnek nagy Keresztjét. Bécs sept. 5-kén.

Ferencz m. k.

BELGAORSZÁG

Azon felírás, melyet a' Belgiumi Senatus f. h. 15-kén Leopold Királynak bényújtott, így következik:

Sire! A' Senatus boldognak érzi magát, hogy felséged eránt' hódoló szeretetét, és tiszteletét bizonyíthatja. Ezen érzések az-egész nemzetéi. Oh hogyan-is ne lenne megilletődve azon nagylelkű áldozatok által, melyeket felséged az ő javára megszűnésnélkül teszen? Győződjön-meg felséged, hogy azok mindég hártalan háladatosság tárgyai lesznek. Egész fontosságát érezte felséged annak, hogy a' mi státusalkotmányunk megerősítésére és elrendelésére; a' constitutióban megállított principiumoknak a' szükséges kifejlődést meg kell szerezni. Azon öröme vagyon felségednek, hogy már Belgiumot nagyobb szabadságnak birtokában szemléli, mint Európának akár-mely népét. Ez az szabadság annyival állandóbb lesz, mivel nállunk elválhatatlan a' rendnek szeretetétől, 's mivel annak interesséi, állandóul azon thronus interesséihez kötik magokat, mely nékünk oly számos kezességeket ajánl. A' földmivelésnek, mesterségi szorgalomnak szükségéi esmértesek, a' felséged gondossága nem fogja azokat szem elől elveszteni. Kereskedési egyezéseket nem oly bajos kötni, mint azt hiszik; ha nyilt-szivűség és bizodalom dolgoznak, kevés akadály lesz, a' mit a' kölcsönös jó indulat meg nem gyöz. Minden nemzetek interesséje, és minden kabinétook bölcsessége biztos kezesseink, hogy a' köz békesség meg nem zavartatik, 's reménységünk vagyon, hogy az Angliával és Fracziaországgal már megforrott egybeköttetések, a' több hatalmasságokra - is

majd ki fognak terjedni. Mindennek kívánni kell, hogy Belgium erős és az ő neutralitása ne szemfényvesztő legyen. A' belgiumi nép eleven részt veszen azon háladatosságból, melyet felségedbe az a' nemes segedelem csepeget, a' mit a' barátságos hatalmasságoztól a' fenyegető környülállások között nyert. Lelkének hősi bátorsága, melyet ezen nehez pillantatok oly tiszta fényben mutatnak, még állandobúl egybe fűzte azon köteleket, melyek minket Felségeddel öszve kötnek, és Belgium, mikor a' maga Királyának engedelmeskedik, mindég a' betsület pályáján fog járni. A' vitézség és energia, jobb vezérlés alatt, csak a' legszerencsésebb következéseket szülhetik. A' Senatus nem kevésbé, mint felséged, meg vagyon győződve azon szorító szükségről, hogy a' hadi nép újból alkotására megkívántató javításon, buzgósággal kell dolgozni, s a' legalkalmasabb rendszabásokat siettetni, hogy a' szükséges esetben, egy új viadallal szembe mehessen. Minden megkívántató gondossággal fogjuk megvizsgálni azon törvényjavallatokat, melyeket felséged előnkbe terjeszt; semmit el nem mulatunk hogy az igazgatás minden ágába, most inkább mint valaha szükségessé lett kímélést hozunk bé; de azt hisszük, hogy minden kötelességeinket megsértenők, ha kezdettől fogva mindjárt, az országot tekintetre méltó oltalmazási állapotba helyeztetni nem igyekeznénk. Nem hisszük hogy megpirittassunk, ha azt erőssítjük, hogy nekünk semmi áldozat igen nagy nem lesz, függetlenségünk megőrzésére, s azon constitutio thronus védelmezésére, melyre felséged oly nemes oly nagylelkű bizodalommal ült-fel. Számot tarthat felséged arra a' buzgóságra, melyet mindenkor bé fogunk bizonyítani, hogy felségeddel azon rendszabá-

sokban részt vegyünk, melyek a' hazának jól-létét és dicsősségét, ennek a' hazának mely már-is a' felséged atyai hajlandóságának oly sok bizonyságait kóstolta, megerősíthessük.

A' Belga Moniteur a' Királynak következő rendelkezését jelenti: Mi Leopold 'sat. rendeltük és rendeljük. Meghagytuk Miniszterünknek, hogy a' következő Törvényjavallatot az országháza eleibe tegye. 1 Tzikk. A' Király tetszése szerént megengedheti hogy idegen-seregek az országon keresztül útozhassanak, vagy abban meg-is szállhassanak. 2-dik Tzikk. Ezen törvénynek kötelező ereje csak a' békesség' meg-kötéséig tart. Brüssel sept. 22-kén 1831.

London sept. 21-kén Ezen holnap 15-kén készült 41-dik protocollum csak a' Francia Igazgatószonek azon ki nyilatkoztatását foglalja magába, hogy önkéntes akarattól ki vonja seregeit Belgiumból, melyeket csak a' Belga Király kívánságára vitt volt bé. —

FRANZIAORSZÁG.

Ámbar közelebb mult újságlevelünk kiadásakor olvastuk volt azon Strashburgi és Metzi híreket, mely szerént a' Francia Király Ministereivel együtt Párisból elfutottak, és a' Köz-társaság kiáltatott volna: mindazonáltal illy szóbeli híreken meg nem indulván, semmit rolla nem említettünk.

Hirdetés.

A' Fel-Enyedi, minden megkívántatókkal kikészített papiros-malom, f. e. november' utolsó napján, a' többet ígérőnek, árendába ki-fog adatni, negy egymás után következő esztendőre. A' kivenni kívánók, a' batározott napra, N. Enyeden, a' Reformatum Kollégium udvarbírói házánál megjelenni ne terheltessenek.